Įstatymas skelbtas: Žin., 1999, Nr. 59-1916
Neoficialus įstatymo tekstas

LIETUVOS RESPUBLIKOS

AUDITO

ĮSTATYMAS

1999 m. birželio 15 d. Nr. VIII-1227
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas reglamentuoja audito atlikimą, auditoriaus vardo suteikimo tvarką, audito įmonių ir atestuotų auditorių profesinę veiklą bei jos priežiūrą, Auditorių rūmų steigimą, veiklą ir valdymą.

2. Kiti įstatymai audito įmonėms ir auditoriams taikomi tiek, kiek jų veiklos nereguliuoja šis įstatymas.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Auditas** - nepriklausomas įmonės, įstaigos ar organizacijos (toliau - įmonės) finansinės atskaitomybės patikrinimas ir išvados pateikimas, kai nurodoma, ar finansinė atskaitomybė visais reikšmingais atžvilgiais teisingai atspindi įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, ar finansinė atskaitomybė atitinka teisės aktus, reglamentuojančius finansinę apskaitą ir finansinės atskaitomybės sudarymą, taip pat Lietuvos Respublikoje taikomus bendruosius apskaitos principus.

2. **Atestuotas auditorius** (toliau - **auditorius**) - asmuo, kuris yra išlaikęs kvalifikacinius auditoriaus egzaminus, turi auditoriaus pažymėjimą (toliau - pažymėjimas) ir yra Auditorių rūmų narys.

3. **Audito įmonė** - įstatymų nustatyta tvarka įsteigta ir į Lietuvos Respublikos audito įmonių sąrašą (toliau - audito įmonių sąrašas) įrašyta įmonė.

4. **Auditorių rūmai** - juridinis asmuo, vienijantis visus auditorius ir įgyvendinantis auditorių savivaldos principus.

5. **Auditorių profesinės etikos kodeksas** - Auditorių rūmų narių susirinkimo patvirtintas dokumentas, nustatantis auditorių profesinio elgesio normas, privalomas visiems auditoriams.

6. **Nacionaliniai audito standartai** - Auditorių rūmų narių susirinkimo patvirtinta visuma nuostatų, taisyklių ir nurodymų, reglamentuojančių audito atlikimo tvarką, kuriais privalo vadovautis auditoriai, atlikdami auditą.

7. **Auditoriaus išvada** - dokumentas, audito įmonės vardu pasirašytas audito įmonės vadovo ir auditoriaus, kuriame auditorius, be kitų nuostatų, pareiškia savo nuomonę apie įmonės finansinę atskaitomybę.

8. **Darbo dokumentai** - informacija, kurią auditorius parengia, surenka arba gauna audito planui sudaryti, auditui atlikti ir auditoriaus nuomonei pagrįsti.

9. **Audituojama įmonė** - įmonė, įstaiga ar organizacija, kurios finansinė atskaitomybė yra tikrinama.

10. **Užsakovas** - juridinis arba fizinis asmuo, juridinio asmens teisių neturinti įmonė, kurie sudaro sutartį dėl audito atlikimo.

11. **Auditoriaus padėjėjas** - asmuo, dirbantis audito įmonėje ir kartu su auditoriumi dalyvaujantis atliekant auditą.

3 straipsnis. Privalomas auditas

Privalomas auditas atliekamas įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais. Kitais atvejais auditas gali būti atliekamas užsakovo iniciatyva.

4 straipsnis. Audito tikslai

Audito tikslai yra:

1) įvertinti, ar įmonės finansinė atskaitomybė teisingai, pagrįstai ir visais reikšmingais atžvilgiais atspindi įmonės finansinę būklę, veiklos ir pinigų srautų rezultatus;

2) įvertinti, ar įmonės finansinė atskaitomybė parengta pagal Lietuvos Respublikoje galiojančius teisės aktus, reglamentuojančius finansinę apskaitą bei bendruosius apskaitos principus.

ANTRASIS SKIRSNIS
AUDITORIAI

5 straipsnis. Auditoriaus vardo suteikimo tvarka

1. Auditoriaus vardas suteikiamas asmenims, išlaikiusiems kvalifikacinius auditoriaus egzaminus arba žinių patikrinimo egzaminus ir davusiems auditoriaus priesaiką.

2. Kvalifikacinius auditoriaus egzaminus ir žinių patikrinimo egzaminus rengia Vyriausybės įgaliota institucija.

3. Egzaminų užduotis, jų laikymo tvarką, disciplinas, iš kurių laikomi kvalifikaciniai auditoriaus egzaminai ir žinių patikrinimo egzaminai, mokėjimo už juos tvarką bei dydį nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

4. Egzaminų komisiją 2 metams skiria Vyriausybės įgaliota institucija. Egzaminų komisija skiriama iš 6 narių ir komisijos pirmininko. Į komisiją skiriami teisės, mokesčių, apskaitos ar finansų specialistai bei auditoriai. 3 komisijos narius ir komisijos pirmininką skiria Vyriausybės įgaliota institucija, 3 narius auditorius skiria Auditorių rūmų narių susirinkimas.

5. Asmenys, norintys laikyti kvalifikacinius auditoriaus egzaminus, Vyriausybės įgaliotai institucijai turi pateikti prašymą ir kitus reikiamus dokumentus bei sumokėti valstybės rinkliavą už egzaminus. Kokius dokumentus reikia pateikti, nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

6. Kvalifikacinius auditoriaus egzaminus gali laikyti Lietuvos Respublikos piliečiai ir užsieniečiai, nuolat gyvenantys Lietuvos Respublikoje, jeigu jie:

1) turi aukštąjį išsilavinimą;

2) turi ne trumpesnį kaip 3 metų auditoriaus padėjėjo darbo stažą audito įmonėje;

3) yra nepriekaištingos reputacijos.

7. Asmuo, neišlaikęs kvalifikacinių auditoriaus egzaminų, gali juos pakartotinai laikyti ne anksčiau kaip po 6 mėnesių. Egzaminų perlaikymo skaičius neribojamas.

8. Vyriausybės įgaliota institucija kvalifikacinius auditoriaus egzaminus rengia ne rečiau kaip du kartus per kalendorinius metus.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. IX-278, 2001 04 19, Žin., 2001, Nr. 39-1348 (2001 05 09)

6 straipsnis. Nepriekaištingos reputacijos sąvoka

Asmuo nelaikomas nepriekaištingos reputacijos ir jo prašymas laikyti kvalifikacinius auditoriaus egzaminus nėra tenkinamas, jeigu:

1) jis buvo teistas už sunkų nusikaltimą, nepaisant to, ar išnyko teistumas;

2) jis buvo teistas ir nėra išnykęs teistumas;

3) jam buvo panaikintas auditoriaus pažymėjimo galiojimas Auditorių garbės teismo teikimu;

4) jis piktnaudžiauja narkotinėmis, toksinėmis, psichotropinėmis medžiagomis arba alkoholiu;

5) jis buvo atleistas iš įmonės, įstaigos ar organizacijos vidaus auditoriaus, revizoriaus, buhalterio, finansininko pareigų Darbo sutarties įstatymo 29 straipsnio 1 dalies 6, 7, 8, 9, 11, 13 punktuose ir 2 dalyje numatytais atvejais;

6) jo elgesys ir veikla yra nesuderinami su Auditorių profesinės veiklos kodeksu.

7 straipsnis. Kitų užsienio valstybių auditorių pripažinimo tvarka

1. Vyriausybė arba jos įgaliota institucija tvirtina sąrašą užsienio valstybių, kurių įgaliotų institucijų suteikta aukščiausia toje valstybėje auditoriaus kvalifikacija, ne žemesnė negu auditorių kvalifikacija Lietuvos Respublikoje, yra pripažįstama Lietuvos Respublikoje.

2. Asmenims, turintiems kitų užsienio valstybių, įrašytų į šio straipsnio 1 dalyje nurodytą Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos tvirtinamą sąrašą, įgaliotų institucijų suteiktą auditoriaus kvalifikaciją, pažymėjimas, patvirtinantis auditoriaus vardo suteikimą, išduodamas išlaikius žinių patikrinimo egzaminus. Žinių patikrinimo egzaminai laikomi valstybine kalba iš mokesčių ir teisės aktų, reglamentuojančių įmonių veiklą, disciplinų.

8 straipsnis. Auditoriaus priesaika

1. Asmenys, prieš gaudami pažymėjimą, prisiekia šiais žodžiais: „Aš, auditorius (-ė) *(vardas, pavardė)*, prisiekiu laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų, dorai ir sąžiningai atlikti auditoriaus pareigas, būti objektyvus (-i) ir nepriklausomas (-a), saugoti profesines paslaptis, nuolat gilinti profesines žinias, laikytis Auditorių profesinės etikos kodekso ir Auditorių rūmų statuto“.

2. Auditoriaus priesaiką priima Auditorių rūmų prezidentas.

3. Auditoriai pasirašo priesaikos tekstą. Šis priesaikos tekstas saugomas auditoriaus asmens byloje Vyriausybės įgaliotoje institucijoje.

4. Asmenims, išlaikiusiems kvalifikacinius auditoriaus egzaminus, davusiems auditoriaus priesaiką ir ją pasirašiusiems, suteikiamas auditoriaus vardas.

5. Asmenims, išlaikiusiems kvalifikacinius auditoriaus egzaminus, bet neprisiekusiems, pažymėjimas neišduodamas, jie negali tapti Auditorių rūmų nariais ir pradėti audito veiklos.

9 straipsnis. Pažymėjimų išdavimas

1. Pažymėjimus išduoda Vyriausybės įgaliota institucija.

2. Pažymėjimų išdavimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

10 straipsnis. Pažymėjimo išdavimo procedūros sustabdymas

Pažymėjimo išdavimo procedūra gali būti sustabdyta, jeigu asmeniui, pateikusiam prašymą dėl auditoriaus vardo suteikimo, yra iškelta baudžiamoji byla ir ji nebaigta nagrinėti. Pažymėjimo išdavimas arba egzaminų laikymas sustabdomas, iki byloje bus priimtas nuosprendis arba byla bus nutraukta.

11 straipsnis. Pažymėjimo galiojimo sustabdymas

1. Vyriausybės įgaliota institucija gali sustabdyti pažymėjimo galiojimą:

1) Auditorių garbės teismo teikimu iki 1 metų;

2) raštišku auditoriaus prašymu ne ilgiau kaip 3 metams.

2. Auditorius privalo pradėti audito veiklą per 1 metus nuo auditoriaus vardo suteikimo.

3. Auditorius, nepradėjęs audito veiklos per 1 metus nuo auditoriaus vardo suteikimo, privalo raštu pranešti apie tai Vyriausybės įgaliotai institucijai bei Auditorių rūmams ir pateikti raštišką prašymą 1 metams sustabdyti pažymėjimo galiojimą. Pažymėjimo galiojimo sustabdymo laikas skaičiuojamas nuo auditoriaus prašymo užregistravimo Vyriausybės įgaliotoje institucijoje dienos. Praėjus 1 metams po pažymėjimo galiojimo sustabdymo, auditorius turi pradėti audito veiklą arba pateikti raštišką prašymą pratęsti pažymėjimo galiojimo sustabdymą. Pažymėjimo galiojimo sustabdymą Vyriausybės įgaliota institucija gali tęsti ne ilgiau kaip 3 metus iš eilės, neskaitant pirmųjų metų po pažymėjimo išdavimo.

4. Auditorius, kurio pažymėjimo galiojimas sustabdytas, norėdamas pradėti audito veiklą pasibaigus pažymėjimo galiojimo sustabdymui, privalo pateikti Vyriausybės įgaliotai institucijai šiuos dokumentus:

1) prašymą atnaujinti sustabdyto pažymėjimo galiojimą;

2) dokumentus, patvirtinančius kvalifikacijos kėlimą Auditorių rūmų nustatyta tvarka.

12 straipsnis. Pažymėjimo galiojimo panaikinimas

1. Vyriausybės įgaliota institucija pažymėjimo galiojimą panaikina:

1) raštišku auditoriaus prašymu;

2) jeigu po pažymėjimo išdavimo paaiškėjo faktai, dėl kurių būtų buvę atsisakyta leisti laikyti kvalifikacinius auditoriaus egzaminus ir išduoti pažymėjimą;

3) jeigu atsirado šio įstatymo 6 straipsnio 2 ar 4 punkte nurodytos sąlygos;

4) Auditorių garbės teismo teikimu;

5) jeigu auditorius per 4 metus nuo pažymėjimo gavimo dienos nepradėjo audito veiklos;

6) pašalinus iš Auditorių rūmų narių;

7) auditoriui mirus.

2. Panaikinus pažymėjimo galiojimą Auditorių garbės teismo teikimu, asmuo negali pakartotinai laikyti kvalifikacinių auditoriaus egzaminų ir naujas pažymėjimas negali būti išduotas.

TREČIASIS SKIRSNIS
AUDITO ĮMONĖS

13 straipsnis. Audito įmonės

1. Audito įmonės gali veikti kaip:

1) individualios (personalinės) įmonės (toliau - IĮ);

2) tikrosios ūkinės bendrijos (toliau - TŪB);

3) komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos (toliau - KŪB);

4) uždarosios akcinės bendrovės (toliau - UAB).

2. Individualių audito įmonių savininkai turi būti auditoriai.

3. Ne mažiau kaip 3/4 audito TŪB ar KŪB tikrųjų narių turi būti auditoriai.

4. Audito UAB akcininkais gali būti:

1) auditoriai;

2) audito įmonės;

3) užsienio valstybių, įrašytų į šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nurodytą Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos tvirtinamą sąrašą, audito įmonės;

4) kiti juridiniai ir fiziniai asmenys, nenurodyti šios dalies 1, 2 ir 3 punktuose.

5. Audito UAB akcininkams, nurodytiems šio straipsnio 4 dalies 1, 2 ir 3 punktuose, turi priklausyti ne mažiau kaip 3/4 visų akcijų, suteikiančių balsavimo teisę.

6. Audito UAB administracijos vadovas turi būti auditorius arba asmuo, turintis kitų užsienio valstybių, įrašytų į šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nurodytą Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos tvirtinamą sąrašą, įgaliotų institucijų suteiktą auditoriaus kvalifikaciją.

7. Jeigu UAB yra sudaroma valdyba, 3/4 valdybos narių turi būti auditoriai.

14 straipsnis. Audito įmonių civilinės atsakomybės draudimas

1. Audito įmonė, prieš pradėdama audito veiklą, turi apdrausti savo civilinę atsakomybę. Draudimo sutartis sudaroma Draudimo įstatymo nustatyta tvarka. Bendrąsias audito įmonių civilinės atsakomybės privalomo draudimo taisykles nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

2. Metinė minimali civilinės atsakomybės draudimo suma turi būti ne mažesnė kaip 50 000 Lt.

15 straipsnis. Įmonių įrašymo į audito įmonių sąrašą tvarka

1. Įmonė gali pradėti audito veiklą tik po to, kai įrašoma į audito įmonių sąrašą.

2. Audito įmonių sąrašą tvarko Vyriausybės įgaliota institucija.

3. Kad įmonė būtų įrašyta į audito įmonių sąrašą, pateikiami šie dokumentai:

1) prašymas, kuriame turi būti nurodyta įmonės pavadinimas, kodas, buveinės adresas, telefonas, įmonės savininkų (akcininkų, TŪB ar KŪB tikrųjų narių) vardai, pavardės, adresai, kiekvieno savininko (akcininko, TŪB ar KŪB tikrojo nario) balsavimo teisės, pažymėjimų, patvirtinančių auditoriaus vardo suteikimą, numeriai;

2) įmonės registravimo pažymėjimo notariškai patvirtinta kopija;

3) civilinės atsakomybės draudimo sutarties originalas ir kopija.

4. Sprendimas įrašyti įmonę į audito įmonių sąrašą turi būti priimtas ne vėliau kaip per 15 dienų po visų dokumentų, nurodytų šio straipsnio 3 dalyje, įteikimo Vyriausybės įgaliotai institucijai.

5. Vyriausybės įgaliota institucija gali atsisakyti įrašyti įmonę į audito įmonių sąrašą, jeigu nepateikti šio straipsnio 3 dalyje nurodyti dokumentai arba įmonė neatitinka šio įstatymo 13 ir 14 straipsnių reikalavimų. Atsisakyti įrašyti įmonę į audito įmonių sąrašą remiantis kitokiais motyvais negalima.

6. Apie sprendimą įrašyti arba neįrašyti įmonės į audito įmonių sąrašą Vyriausybės įgaliota institucija privalo per 15 dienų nuo dokumentų pateikimo dienos motyvuotai raštu pranešti įmonei.

7. Vyriausybės įgaliota institucija kasmet iki lapkričio 1 d. skelbia audito įmonių sąrašą „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“.

16 straipsnis. Audito įmonių išbraukimas iš audito įmonių sąrašo

1. Audito įmonė išbraukiama iš audito įmonių sąrašo, jeigu:

1) pasikeitus audito UAB administracijos vadovui, valdybai arba savininkams (akcininkams, TŪB ar KŪB tikriesiems nariams), įmonė nebeatitinka šio įstatymo 13 straipsnio reikalavimų;

2) įmonė pateikė prašymą išbraukti ją iš audito įmonių sąrašo;

3) įmonė nepratęsė arba nesudarė naujos civilinės atsakomybės draudimo sutarties;

4) įmonė paskelbta bankrutuojančia arba likviduojama;

5) įmonė nepateikė Vyriausybės įgaliotai institucijai šio įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 6 punkte nurodytos informacijos arba joje pateikė melagingus duomenis;

6) įmonė užsiima veikla, nenurodyta šio įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje.

2. Iš audito įmonių sąrašo išbraukta įmonė vėl į jį įrašoma, jeigu pašalinamos priežastys, dėl kurių ji buvo išbraukta. Apie išbraukimą iš audito įmonių sąrašo įmonė įspėjama raštu prieš 1 mėnesį.

3. Pasikeitus audito įmonės savininkų (akcininkų, TŪB ar KŪB tikrųjų narių) auditorių ir savininkų (akcininkų, TŪB ar KŪB tikrųjų narių) ne auditorių santykiui dėl auditoriaus mirties, audito įmonės savininkai (akcininkai, TŪB ar KŪB tikrieji nariai) per 1 metus turi pakeisti įmonės akcininkų (TŪB ar KŪB tikrųjų narių) įtaką įmonės valdymui taip, kad ji atitiktų šio įstatymo 13 straipsnio reikalavimus.

4. Apie įmonių įrašymą į audito įmonių sąrašą ir išbraukimą iš jo skelbiama „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“.

KETVIRTASIS SKIRSNIS
AUDITORIŲ IR AUDITO ĮMONIŲ TEISĖS, PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖ

17 straipsnis. Auditorių veikla

1. Auditorius gali atlikti auditą tik būdamas juridinio asmens teisių neturinčios audito įmonės savininku, tikruoju nariu arba dirbdamas audito įmonėje.

2. Per 1 metus nuo auditoriaus vardo suteikimo auditorius turi įsteigti audito įmonę arba pradėti darbą jau veikiančioje audito įmonėje.

3. Auditorius, pradėjęs audito veiklą, negali dirbti ar eiti kitų mokamų pareigų kitose įmonėse, išskyrus darbą Auditorių rūmuose, profesinėse auditorių asociacijose ir mokslinį, kūrybinį ar pedagoginį darbą.

4. Auditorius, kurio pažymėjimo galiojimas sustabdytas, negali atlikti audito.

18 straipsnis. Auditorių nepriklausomybė

1. Auditorius gali atlikti auditą tik būdamas nepriklausomas nuo užsakovo ir audituojamos įmonės.

2. Auditoriui draudžiama atlikti auditą, jeigu auditorius:

1) yra susijęs šeimos, artimos giminystės arba svainystės ryšiais su įmonės, kurioje atliekamas auditas, administracijos vadovu ir vyriausiuoju finansininku (buhalteriu), tarybos arba valdybos nariais. Šeimos ir artimos giminystės ryšiais susiję asmenys yra sutuoktiniai (buvę sutuoktiniai), vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai), broliai, seserys (įbroliai, įseserės), pusbroliai, pusseserės, senoliai ar vaikaičiai;

2) tvarko audituojamos įmonės apskaitą ir rengia finansinę atskaitomybę;

3) yra buvęs audituojamos įmonės arba užsakovo darbuotojas ir nuo darbo santykių pasibaigimo dienos yra praėję mažiau kaip 3 metai;

4) yra arba buvo audituojamos įmonės akcininkas ir nuo akcijų perleidimo yra praėję mažiau kaip 3 metai;

5) yra veikiamas kitų sąlygų, galinčių turėti įtakos jo nepriklausomybei.

19 straipsnis. Auditorių teisės

Auditorius, atlikdamas auditą, turi šias teises:

1) pasinaudodamas profesinėmis žiniomis bei patirtimi savarankiškai pasirinkti audito atlikimo procedūras;

2) gauti iš audituojamos įmonės auditui atlikti reikiamus dokumentus;

3) reikalauti iš audituojamos įmonės, kad būtų atlikti kontroliniai matavimai, materialinių vertybių inventorizacija ir kitaip tikrinamas audituojamos įmonės turtas, taip pat atliekami kiti būtini veiksmai;

4) gauti iš audituojamos įmonės darbuotojų reikiamus paaiškinimus raštu.

20 straipsnis. Auditorių pareigos

Auditorius privalo:

1) sąžiningai atlikti profesines pareigas. Ir atlikdamas profesines pareigas, ir ne darbo metu auditorius turi laikytis duotos priesaikos bei Auditorių profesinės etikos kodekso reikalavimų;

2) atlikdamas auditą, vadovautis įstatymais ir kitais teisės aktais, nacionaliniais arba tarptautiniais audito standartais;

3) nuolat kelti profesinę kvalifikaciją;

4) saugoti profesinės veiklos metu jam patikėtą informaciją;

5) atlikti kitas įstatymų numatytas pareigas.

21 straipsnis. Auditorių atsakomybė

Už apgaulingą auditoriaus išvados pateikimą auditorius atsako įstatymų nustatyta tvarka.

22 straipsnis. Audito įmonių veikla ir teisės

1. Audito įmonė turi teisę užsiimti šia veikla:

1) atlikti auditą;

2) atlikti kitokį įmonių veiklos tikrinimą, analizę bei turto inventorizaciją;

3) atlikti turto vertinimą (turint įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytą leidimą);

4) teikti apskaitos tvarkymo paslaugas;

5) teikti konsultacijas apskaitos, mokesčių ir kitais įmonių veiklos klausimais;

6) atlikti įmonės apskaitos ir atskaitomybės ekspertizę pagal teismo pavedimą;

7) vykdyti bankroto administravimo procedūras (turint įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytą leidimą).

2. Audito įmonė gali būti steigėju arba akcininku tik tų įmonių, kurių veikla atitinka šio straipsnio 1 dalies reikalavimus.

3. Audito įmonė, atlyginusi audito užsakovo, audituotos įmonės ar trečiųjų asmenų patirtus nuostolius, kurie atsirado dėl auditorių kaltės, turi atgręžtinio reikalavimo teisę į kaltus auditorius.

23 straipsnis. Audito įmonių pareigos

1. Audito įmonė privalo:

1) sudariusi sutartį atlikti auditą, paskirti atsakingą auditorių ir apie tai informuoti užsakovą bei įmonę, kurioje bus atliekamas auditas;

2) audito rezultatus įforminti surašydama auditoriaus išvadą, kurią audito įmonės vardu pasirašo šios įmonės vadovas ir auditorius;

3) laikyti paslaptyje informaciją, gautą atliekant auditą arba suteikiant kitas profesines paslaugas;

4) neperduoti audito metu gautos informacijos kitiems asmenims, įmonėms arba institucijoms, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus;

5) nenaudoti audito metu surinktos informacijos įmonės arba trečiųjų asmenų interesams tenkinti;

6) teikti Vyriausybės įgaliotai institucijai informaciją apie savo veiklą. Informacijos pateikimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija;

7) Lietuvos Respublikos archyvų įstatymo nustatyta tvarka saugoti audito darbo dokumentus.

2. Darbo dokumentai yra audito įmonės nuosavybė. Jie negali būti perduodami tretiesiems asmenims be audituotos įmonės arba užsakovo sutikimo, jų negali reikalauti kitos institucijos, tikrinančios audito arba audituotos įmonės veiklą, išskyrus Vyriausybės įgaliotą instituciją, atliekančią audito įmonių veiklos priežiūrą šio įstatymo nustatyta tvarka. Teisėsaugos arba kitos institucijos gali paimti arba tikrinti audito darbo dokumentus, kuriuos auditorius yra gavęs arba parengęs atlikdamas auditą, tik Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka.

24 straipsnis. Audito įmonių nepriklausomybė

1. Audito įmonė negali gauti už audito paslaugas iš vienos audituojamos įmonės tiek pajamų, kad tai darytų įtaką jos nepriklausomybei. Per 1 metus pajamos už audito paslaugas iš vienos audituojamos įmonės negali viršyti 20 procentų visų audito įmonės metinių pajamų sumos 2 metus iš eilės.

2. Audito įmonė negali sudaryti sutarties atlikti įmonei auditą, jeigu:

1) užsakovas arba ta įmonė turi akcijų (įnašų) audito įmonėje;

2) audito įmonė arba jos vadovai turi akcijų toje įmonėje;

3) audito įmonės vadovai arba savininkai (akcininkai, TŪB ar KŪB tikrieji nariai) yra susiję šeimos, artimos giminystės arba svainystės ryšiais su tos įmonės savininkais (akcininkais, TŪB ar KŪB tikraisiais nariais), turinčiais ne mažiau kaip 1/3 balsavimo teisių.

25 straipsnis. Audito įmonių atsakomybė

1. Audito įmonė už audito atlikimą, auditoriaus išvados pateikimą atsako įstatymų ir audito įmonės bei užsakovo pasirašytos sutarties dėl audito atlikimo nustatyta tvarka.

2. Audito įmonė turi atlyginti užsakovo, audituotos įmonės ar trečiųjų asmenų patirtus nuostolius įstatymų ir audito įmonės bei užsakovo pasirašytos sutarties dėl audito atlikimo nustatyta tvarka.

26 straipsnis. Užsakovo ir audito įmonės santykiai

1. Užsakovas savo nuožiūra arba konkurso tvarka pasirenka audito įmonę, jei ko kita nenustato kiti teisės aktai.

2. Užsakovo ir audito įmonės sutartis dėl audito atlikimo sudaroma raštu.

27 straipsnis. Audituojamos įmonės vadovų arba jų įgaliotų asmenų pareigos

Audituojamos įmonės vadovai arba jų įgalioti asmenys privalo:

1) pateikti auditoriui reikalingus auditui atlikti įmonės dokumentus bei informaciją;

2) pateikti auditoriui skaičiavimus bei paaiškinimus, kurie, auditoriaus nuomone, yra jam būtini.

PENKTASIS SKIRSNIS
AUDITORIŲ IR AUDITO ĮMONIŲ VEIKLOS PRIEŽIŪRA

28 straipsnis. Auditorių ir audito įmonių veiklos priežiūra

Auditorių ir audito įmonių veiklos priežiūrą atlieka Vyriausybės įgaliota institucija.

29 straipsnis. Vyriausybės įgaliotos institucijos teisės ir pareigos atliekant auditorių ir audito įmonių veiklos priežiūrą

1. Vyriausybės įgaliotos institucijos teisės atliekant auditorių ir audito įmonių veiklos priežiūrą:

1) tikrinti audito darbo dokumentus, audito atlikimo metodiką;

2) reikalauti paaiškinimų, kaip auditoriai ir audito įmonės atliko darbą;

3) reikalauti paaiškinimų iš kiekvieno darbuotojo, dalyvavusio atliekant auditą.

2. Vyriausybės įgaliotos institucijos pareigos:

1) tikrinti, ar atliekant auditą laikomasi šio įstatymo, nacionalinių audito standartų, Auditorių profesinės etikos kodekso;

2) nustačius profesinės veiklos ar Auditorių profesinės etikos kodekso pažeidimų, kelti auditoriui drausmės bylą.

30 straipsnis. Pagrindas iškelti auditoriui drausmės bylą

1. Už šio įstatymo, Auditorių profesinės etikos kodekso pažeidimus auditoriui gali būti iškelta drausmės byla.

2. Sprendimą iškelti drausmės bylą gali priimti Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovas arba Auditorių rūmų prezidiumas.

3. Per 14 dienų nuo sprendimo iškelti auditoriui drausmės bylą priėmimo dienos Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovas arba Auditorių rūmų prezidiumas perduoda bylą nagrinėti Auditorių garbės teismui.

31 straipsnis. Auditorių garbės teismas

1. Auditorių garbės teismą sudaro 5 nariai - 3 auditoriai ir 2 teisininkai. Auditoriai, skiriami garbės teismo nariais, privalo turėti ne mažesnę kaip 5 metų auditoriaus darbo patirtį.

2. Auditorių garbės teismas veikia vadovaudamasis savo nuostatais, kuriuos tvirtina visuotinis Auditorių rūmų narių susirinkimas.

3. Auditorių garbės teismas sudaromas šia tvarka:

1) 3 narius auditorius skiria visuotinis Auditorių rūmų narių susirinkimas;

2) 2 narius teisininkus iš Finansų ministerijos ar jai pavaldžių institucijų skiria finansų ministras.

4. Auditorių garbės teismo įgaliojimų laikas - 3 metai. Tie patys asmenys Auditorių garbės teismo nariais gali būti skiriami ne ilgiau kaip dvi kadencijas iš eilės.

5. Auditorių garbės teismas gali nagrinėti bylas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip 3 nariai, iš kurių vienas turi būti teisininkas.

32 straipsnis. Drausminės nuobaudos ir kiti Auditorių garbės teismo priimami sprendimai

1. Už pažeidimus, nurodytus šio įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje**,** Auditorių garbės teismas gali skirti auditoriui šias nuobaudas:

1) įspėjimą;

2) papeikimą;

3) papeikimą, viešai apie tai paskelbiant.

2. Auditorių garbės teismas už šio įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje nurodytus pažeidimus taip pat gali priimti sprendimą:

1) teikti pažymėjimo galiojimo sustabdymą iki 1 metų;

2) teikti pažymėjimo galiojimo panaikinimą.

3. Auditorių garbės teismas, priėmęs sprendimą skirti šio straipsnio 1 dalyje nurodytas nuobaudas arba šio straipsnio 2 dalyje nurodytą sprendimą, privalo per 14 dienų nuo atitinkamo sprendimo priėmimo dienos pateikti jį Vyriausybės įgaliotai institucijai.

33 straipsnis. Auditorių garbės teismo ir Vyriausybės įgaliotos institucijos sprendimų apskundimas

Auditorių garbės teismo ir Vyriausybės įgaliotos institucijos sprendimai gali būti apskųsti per 1 mėnesį nuo atitinkamo sprendimo įteikimo dienos Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS
AUDITORIŲ RŪMAI

34 straipsnis. Auditorių rūmai

1. Auditorių rūmai yra ne pelno organizacija, kuri vienija visus auditorius ir įgyvendina auditorių savivaldos principus.

2. Auditorių rūmai yra juridinis asmuo, turintis antspaudą su savo pavadinimu ir atsiskaitomąją sąskaitą. Pagal savo prievoles Auditorių rūmai atsako savo turtu ir neatsako už savo narių prisiimtus įsipareigojimus, o Auditorių rūmų nariai neatsako už Auditorių rūmų prievoles.

3. Auditorių rūmai savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, šiuo įstatymu ir kitais teisės aktais bei savo statutu.

35 straipsnis. Auditorių rūmų steigimas ir registravimas

1. Auditorių rūmai steigiami visuotiniame steigiamajame Auditorių rūmų narių susirinkime.

2. Steigiamojo susirinkimo metu patvirtinamas Auditorių rūmų statutas. Jeigu steigiamojo susirinkimo metu nebuvo patvirtintas Auditorių rūmų statutas, tai per 30 dienų turi būti sušauktas pakartotinis susirinkimas.

3. Auditorių rūmai laikomi įsteigti nuo jų statuto įregistravimo Vyriausybės nustatyta tvarka dienos.

36 straipsnis. Auditorių rūmų statutas

1. Auditorių rūmų statute turi būti nurodyta:

1) Auditorių rūmų pavadinimas, simbolika ir adresas;

2) veiklos tikslai, funkcijos ir uždaviniai;

3) išstojimo, pašalinimo iš Auditorių rūmų narių sąlygos ir tvarka;

4) Auditorių rūmų narių teisės ir pareigos;

5) padalinių steigimo bei likvidavimo tvarka, padalinių santykiai su Auditorių rūmų valdymo organais ir padalinių teisės;

6) Auditorių rūmų valdymo organų sudarymo tvarka, kompetencija, funkcijos ir atsakomybė, renkamų valdymo organų bei jų narių atšaukimo tvarka;

7) turto ir lėšų šaltiniai bei finansinės veiklos kontrolė;

8) finansinės ir kitokios paramos teikimo tvarka;

9) statuto pakeitimo ir papildymo tvarka.

2. Statute gali būti numatytos ir kitos Auditorių rūmų veiklos nuostatos, jeigu jos neprieštarauja šiam ir kitiems įstatymams.

37 straipsnis. Auditorių rūmų nariai

1. Auditorių rūmų nariais tampa:

1) asmenys, išlaikę kvalifikacinius auditoriaus egzaminus, turintys tai patvirtinantį pažymėjimą, davę auditoriaus priesaiką ir ją pasirašę;

2) asmenys, turintys kitų užsienio valstybių, įrašytų į šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nurodytą Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos tvirtinamą sąrašą, įgaliotų institucijų suteiktą auditoriaus kvalifikaciją ir išlaikę žinių patikrinimo egzaminus.

2. Auditorių rūmų nariai turi teisę:

1) dalyvauti Auditorių rūmų veikloje ir siūlyti savo atstovus į Auditorių rūmų valdymo organus;

2) naudotis Auditorių rūmų teikiamomis paslaugomis;

3) naudotis Auditorių rūmų sukaupta informacija;

4) gauti informaciją apie Auditorių rūmų veiklą;

5) ginčyti teisme Auditorių rūmų valdymo organų nutarimus ir administracijos sprendimus.

38 straipsnis. Auditorių rūmų teisės

1. Auditorių rūmai turi teisę:

1) valdyti, naudoti jiems priklausantį turtą ir lėšas bei jais disponuoti;

2) sudaryti sutartis ir prisiimti įsipareigojimus;

3) steigti padalinius;

4) rinkti, kaupti ir apibendrinti informaciją apie auditorius ir audito įmones;

5) teikti paslaugas Auditorių rūmų statuto nustatyta tvarka;

6) teikti nariams paramą Auditorių rūmų statute nustatyta tvarka;

7) steigti visuomenės informavimo priemones, verstis leidyba;

8) stoti į tarptautines organizacijas.

2. Auditorių rūmai tvarko finansinę apskaitą, teikia informaciją valstybės institucijoms ir moka mokesčius įstatymų nustatyta tvarka.

39 straipsnis. Auditorių rūmų pareigos

Auditorių rūmai turi šias pareigas:

1) rengti nacionalinius audito standartus;

2) rengti audito atlikimo metodiką;

3) rengti Auditorių profesinės etikos kodeksą;

4) rengti Auditorių rūmų statutą;

5) rengti Auditorių garbės teismo nuostatus;

6) organizuoti ir koordinuoti auditorių stažuotes, kvalifikacijos kėlimą;

7) nustatyti privalomą auditoriams kasmetinį kvalifikacijos kėlimo kursų valandų skaičių;

8) spręsti audito atlikimo ir auditorių profesinės veiklos gerinimo klausimus.

40 straipsnis. Auditorių rūmų valdymas

Auditorių rūmų valdymo organai yra visuotinis Auditorių rūmų narių susirinkimas, prezidiumas ir administracija.

41 straipsnis. Visuotinis Auditorių rūmų narių susirinkimas

1. Audito ir auditorių veiklai aptarti ir plėtoti auditoriai kasmet renkasi į visuotinį Auditorių rūmų narių susirinkimą.

2. Visuotinį Auditorių rūmų narių susirinkimą sušaukia ir organizuoja Auditorių rūmų prezidiumas.

3. Visuotinis Auditorių rūmų narių susirinkimas yra aukščiausiasis Auditorių rūmų valdymo organas.

4. Visuotinis Auditorių rūmų narių susirinkimas šaukiamas Auditorių rūmų statute nustatyta tvarka. Neeilinis susirinkimas turi būti sušauktas, jei to reikalauja ne mažiau kaip 1/5 Auditorių rūmų narių arba prezidiumas savo nutarimu.

5. Visuotinis Auditorių rūmų narių susirinkimas turi šias teises:

1) priimti, pildyti ir keisti Auditorių rūmų statutą;

2) nustatyti Auditorių rūmų prezidiumo narių skaičių;

3) rinkti Auditorių rūmų prezidiumo narius ir juos atšaukti;

4) rinkti Auditorių rūmų prezidentą;

5) skirti 3 auditorius į Auditorių garbės teismo narius ir 3 auditorius į egzaminų komisiją;

6) rinkti audito įmonę, kuri tikrins Auditorių rūmų finansinę atskaitomybę;

7) nustatyti Auditorių rūmų nario mokesčio dydį;

8) tvirtinti Auditorių garbės teismo nuostatus;

9) tvirtinti nacionalinius audito standartus ir Auditorių profesinės etikos kodeksą;

10) tvirtinti Auditorių rūmų lėšų panaudojimą;

11) nustatyti Auditorių rūmų darbuotojų skaičių ir jų atlyginimus;

12) spręsti kitus Auditorių rūmų statute nurodytus klausimus.

6. Visuotinis Auditorių rūmų narių susirinkimas yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip pusė narių. Sprendimai priimami paprasta balsų dauguma.

7. Jeigu visuotiniame Auditorių rūmų narių susirinkime nėra kvorumo, statuto nustatyta tvarka ne vėliau kaip po 1 mėnesio turi būti sušauktas pakartotinis susirinkimas, kuris turi teisę priimti sprendimus neįvykusio susirinkimo darbotvarkės klausimais, nepaisant dalyvaujančių narių skaičiaus.

42 straipsnis. Auditorių rūmų prezidiumas ir administracija

1. Tarp visuotinių Auditorių rūmų narių susirinkimų rūmų veiklai vadovauja prezidiumas; jis renkamas Auditorių rūmų statute nustatyta tvarka.

2. Auditorių rūmų prezidiumo posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip pusė prezidiumo narių, o priimti sprendimai teisėti, jeigu už juos balsuoja ne mažiau kaip pusė dalyvaujančių narių. Visi nariai turi lygias balsavimo teises. Jeigu balsai pasiskirsto po lygiai, lemiamas yra Auditorių rūmų prezidento balsas.

3. Auditorių rūmų veiklą organizuoja ir vykdo administracija.

4. Administracijai vadovauja direktorius. Direktorių ir finansininką skiria Auditorių rūmų prezidiumas. Finansininko pareigas gali atlikti ir apskaitos tvarkymo paslaugas teikiančios įmonės.

43 straipsnis. Auditorių rūmų pajamų šaltiniai

Auditorių rūmų pajamų šaltiniai yra:

1) Auditorių rūmų statute numatytas nario mokestis ir kitos tikslinės įmokos;
2) pajamos už suteiktas paslaugas;
3) fizinių ir juridinių asmenų neatlygintinai perduotos lėšos ir turtas;
4) valstybės ir savivaldybės tikslinės paskirties lėšos;
5) nevalstybinių organizacijų, tarptautinių organizacijų, fondų dovanotos lėšos;
6) kredito įstaigų palūkanos už saugomas lėšas;
7) pagal testamentą tenkantys palikimai;
8) skolintos lėšos;
9) kitos teisėtai gautos lėšos.

44 straipsnis. Auditorių rūmų finansinės veiklos kontrolė

Auditorių rūmų finansinę atskaitomybę tikrina visuotinio Auditorių rūmų narių susirinkimo išrinkta audito įmonė.

45 straipsnis. Auditorių rūmų reorganizavimas ir likvidavimas

Auditorių rūmai gali būti reorganizuojami bei likviduojami įstatymų nustatyta tvarka.

SEPTINTASIS SKIRSNIS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

46 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas įsigalioja nuo 1999 m. spalio 1 d.
2. Šio įstatymo 47 straipsnio 7 dalis įsigalioja nuo 2000 m. sausio 1 d.

47 straipsnis. Įstatymo įgyvendinimo tvarka

1. Leidimai atlikti auditą, išduoti Audito, apskaitos ir turto vertinimo instituto iki šio įstatymo įsigaliojimo, prilyginami auditoriaus pažymėjimui, išduotam šio įstatymo nustatyta tvarka.

2. Leidimai atlikti auditą bus keičiami į auditoriaus pažymėjimą pasibaigus leidimų galiojimo terminui.

3. Asmenims, iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos Audito, apskaitos ir turto vertinimo institute išlaikiusiems bent vieną kvalifikacinį egzaminą, leidžiama laikyti likusius kvalifikacinius egzaminus Vyriausybės įgaliotoje institucijoje netaikant šio įstatymo 5 straipsnio 6 dalies 2 punkto reikalavimų.

4. Asmenims, pateikusiems Audito, apskaitos ir turto vertinimo institutui prašymus laikyti kvalifikacinius auditoriaus egzaminus, bet dar nelaikiusiems egzaminų, taip pat neišlaikiusiems nė vieno egzamino, taikoma šiame įstatyme nustatyta kvalifikacinių egzaminų laikymo tvarka.

5. Šio įstatymo 31 straipsnio 1 dalies reikalavimai auditoriams, skiriamiems Auditorių garbės teismo nariais, pradedami taikyti nuo 2001 m. Nariais į pirmąjį po šio įstatymo įsigaliojimo Auditorių garbės teismą gali būti skiriami auditoriai, turintys ne trumpesnį kaip 2 metų auditoriaus darbo stažą.

6. Audito įmonės, kurios turi licenciją verstis audito veikla, šio įstatymo įsigaliojimo dieną laikomos įrašytomis į audito įmonių sąrašą. Ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo Audito įstatymo įsigaliojimo šios įmonės savininkai (akcininkai, TŪB ar KŪB tikrieji nariai) turi apdrausti įmonės civilinę atsakomybę, per 1 metus pakeisti audito UAB akcininkų (TŪB ar KŪB tikrųjų narių) įtaką įmonės valdymui taip, kad jų įtaka atitiktų šio įstatymo 13 straipsnio reikalavimus, ir pateikti Vyriausybės įgaliotai institucijai tai patvirtinančius dokumentus. Audito UAB administracijos vadovas bei valdybos nariai taip pat turi atitikti šio įstatymo 13 straipsnio reikalavimus. Audito įmonės, neįvykdžiusios šių reikalavimų, išbraukiamos iš audito įmonių sąrašo.

7. Įmonėms, kurios šio įstatymo įsigaliojimo dieną yra pateikusios dokumentus licencijai gauti, bet sprendimas dėl licencijų išdavimo dar nėra priimtas, licencijos neišduodamos. Įmonės įrašomos į audito įmonių sąrašą šio įstatymo nustatyta tvarka.
Straipsnio pakeitimai:
Nr. IX-556, 2001-10-16, Žin., 2001, Nr. 91-3191 (2001-10-26)

48 straipsnis. Pasiūlymai Vyriausybei

Pasiūlyti Vyriausybei:

1) iki 2000 m. sausio 1 d. paskirti įgaliotą instituciją auditorių ir audito įmonių veiklos priežiūrai ir kitoms šiame įstatyme nustatytoms funkcijoms atlikti;

2) įpareigoti įgaliotą instituciją per 6 mėnesius nuo įstatymo įsigaliojimo dienos sušaukti visuotinį steigiamąjį Auditorių rūmų narių susirinkimą;

3) parengti teisės aktus, reikalingus įstatymui įgyvendinti.

49 straipsnis. Pasiūlymai Auditorių rūmams

Ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos Auditorių rūmams siūloma parengti:

1) nacionalinius audito standartus;

2) Auditorių profesinės etikos kodeksą;

3) Auditorių rūmų statutą;

4) Auditorių garbės teismo nuostatus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-278, 2001 04 19, Žin., 2001, Nr. 39-1348 (2001 05 09)
AUDITO ĮSTATYMO 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-556, 2001-10-16, Žin., 2001, Nr. 91-3191 (2001-10-26)
AUDITO ĮSTATYMO 47 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2001-10-26)
autrap@lrs.lt